

REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap június 1^{én} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Lausus és Lidi. *(Végzet.)*

Lausus hijába várta barátjának feleletjét, 's már nyugtalanul kezdett rettegni. „Ilyen vagyunk árulva! — felkiált — elvesztettem barátomat 's Lidit gondolatlanságommal! Ő reszketek. Nem, tovább nem maradhatok ezen irtóztató bizonytalanságomban.“ — Ekkor al-ruhába öltözvén utra indult, 's midőn atyja lakához érkeznek, hallja a' hirt a' nép között, megtudja, hogy barátja vasban ül, és hogy a' legközelebbi nap rendeltetik Lidi és Mezentius egybe kötetésére. Hallja, hogy lakodalmi pompához készülnek, és hogy ezen napon a' szerencsétlen Phanor dühös állatok prédája leend. Rettegett ezen hir hallására; halálos borzadas futá el minden tetemét; szinte eszméletlenül rettentő szorongatások közt térdre esvén így kiálta: „Nagy istenek! zabolázzátok-meg kezemet az ön gyilkosságtól; de inkább meghalok, csak hogy szívem barátját a' haláltól megmentsem; engedjétek, hadd halbassak-meg dicsőségesen!“ — Eltökélette tehát magában Lausus, hogy drága Phanorját ön feláldozásával megszabadítsa. Azonnal a' tömlőcz ajtajához futott, 's hogy oda bé mehessen, egy rabhoz folyamodék, kinek kötelessége volt a' foglyoknak élelméről gondoskodni. „Nézz rám! — így szólítja-meg — én vagyok Lausus a' király fija, ki igen fontos szolgálatot kívánok tőled. Phanor itt van bezárva, én őt látni akarom. Csak egy mód van, hogy láthassam. Add nekem által ruhádat, 's azután fuss, és rejtsd el magad apám boszúja elől. Ha elárulsz, sietteted veszedelmedet: ha pedig czélomban segítsz, akárhol leszel, számot tarthatsz hálámra.

Engedett parancsolatjának a' megrettent rab, és a' herceget segíté a' felöltözésben, 's azzal eltűnt, minekelőtte

az időt, mellyben őt a' herczeg megjutalmazná, és a' módot, melly által atyjának haragját kikerülhetné, tudtára adta volna néki. Az éj közelgetett, a' pillantat jelen volt: Lausus megjelent a' rab nevét vevén-fel, a' tömlöcznek boltozott ajtaja nagy csikorgással felnyilt, 's a' fáklya gyenge világánál belépett a' rettegés hajlékába. A' tovább menőnek valami nyögés hat fülébe; rá ismer barátja szavára, látja, hogy a' mélységnek szegletében fekszik, 's elgyengült teste rongyokkal van betakarva, arczára halálos sárgaság, és szemén vigasztalhatlanság létező. „Hagyj engem magamra — így szállal-meg Phanor, őt a' rabnak gondolván — menj azon szükségtelen eledelkkel; hagyj engem békével meghalni. Ah! — folytatta panaszát sohajtásai között — ah! az én Laususom még szerencsétlenebb nálamnál. Ó istenek! ha ő tudná azon állapotot, mellyre barátját juttatta!“ — „Igen is — kiált Lausus, Phanornak melljére borulva — igen is drága barátom, ő tudja, és részt vesz.“ — „Mit látok? — felkiált Phanor elragadtatva — ah! Lausus, ó herczegem!“ — Ezen szavakra mind a' kettő egymás karjai közé rogyott; egymáshoz szorított szívöknek sohajtásaik öszve olvadtak; sok ideig némán és mozdulatlan maradtak a' tömlöcz fenekén; a' fájdalom miatt nem szállhattak, és egyik a' másiknak csak szorosabb öleléssel felelve könnyeikkel ásztaták egymást. Lausus végre magához jövé: „ne veszejtűk az időt — szóll barátjának — vedd rád ezen ruhákat, távozz innét, és hagyj engem itt.“ — „Mit? én — felel Phanor — nagy istenek! lehetnék-e én olly alávaló? ó Lausus, hiszed-e azt? Fel-mered-e azt felőlem tenni?“ — „Én téged igen jól ismerlek — felel a' herczeg — de te is ismeresz engem. Az ítélet ki van hirdetve, a' büntetés elkészült, fuss, vagy meghalsz! — Fuss! — kérek; engedj nékem; apám hirtelen ugyan, de nem érzéketlen; tud ő indulatján is uralkodni. Ha én téged a' haláltól megszabadítlak, akkor őt csak arra kell vennem, hogy rajtam könnyörüljön; és ha fíja ellen lesz felfegyverkezve, könnyű lesz fegyvertelenné tenni.“ — — — „De hát ha megölet? — mond Phanor — halálad akkor vétkem miatt történik; nem, én téged el nem hagyhatlak.“ — — „Jól van tehát — szóll Lausus — maradj itt; de halálad oka lesz haláladnak. Az nem fog apám kegyelmétől függeni; hijában kegyelmezne akkor nékem, mert én magamnak meg nem kegyelmezek.

Azon kéz, melly ama szerencsétlen levelet írta, ejtett téged veszedelembe; ezen kéz, melly az eset után is még barátodnak keze, nyakaskodásod által minket a' halálban fog egyesíteni. Hijába Phanor — ne czivakodjunk tovább; semmit se mondhatsz nékem, mit hasonlítani lehetne azon szégyenhez, hogy én barátom után élni kívánnék, minekutána őt veszedelembe vezettem. Kényszerítő türesem engem elpirit, és kérésed megsért. Én gondoskodni fogok életemről, ha te e' helyet elhagyod; de ha nem, esküszöm, hogy előttem halok meg; válassz most, mert minden pillantat drága!“

Phanor jobban ismerte barátját, mint hogy akaratjának tovább ellene merte volna magát szegezni. — „„Jól van tehát, megegyezem benne, minthogy más mód nincsen; de vigyázz életedre, ha életemet szereted, mert halálotat halálom követi.“ “ — „Elhiszem — mond Lausus — barátod téged jobban becsül, mintsem hogy azt kívánhatná, hogy nélküle éljél.“ Ezen szavakra átölelvén egymást, Phanor a' tömlöczből kiment azon ruhában, mellyet Lausus levetett.

Millyen éj! milly borzastó éj volt ez Lidire nézve! Ah, milly rettentő érzések voltak azok, mellyek lelkében támadtak, midőn a' szerelem és erény közt küszködék. Imádtá ő Lausust, s gyűlölte Mezentiuszt; de még is feláldozta magát apja jóllétéért, és hódolva gyűlölsége tárgyának lemondott örökre imádott szerelmesének kívánságáról.

Kinos állapotban várta Lidi a' kijelelt napot. — A' rettentő innepi nap eljött. Lidi fél holtan és reszketve ékesítette fel magát, nem úgy, mint a' Hymen oltárához készülő menyasszony, hanem mint vesztő helyre rendelt áldozat.

Most elvezették az adandó játék helyére, hova a' nép seregesen tódult öszve; a' játék kezdődött. Nem fogom leírni a' Vénus-övért volt harczokat, a' karddal történt viaskodást; rettentőbb tárgy vonja magára figyelmünket.

Közelget a' rémitő oroslán: büszke lépésekkel járja végig a' harcz helyét; keresztül tekint szikrazó szemeivel az őt kerítő vivó színen; zajos zugás jelenti a' gerjedezőfélelmet; a' sipok hangja ordításra ingerli az oroslánt, borzas serénye fesszesen emelkedik fel rettentő feje körül; farkával veri oldalait, és tűz szikrázik mérges szemeiből. Az elijedt nép rettegve látja, hogy előjött azon szerencsétlen, ki a' dühös állat elejébe vettetik. Ijedés és szánakozás gerjed mindenki szívében.

Kiki azt gondolá, hogy a' baj-vivásra rendelt személy Phanor fog lenni; megnézte őt maga is Mezentius, 's Lidi se tudta megkülönböztetni. A' rázkódtató borzadás nem engedé azonban neki a' játékot nézni, minthogy az szelid lélekének érzésével nem fért öszve. De ó! mit érzett volna akkor, ha tudja, hogy Lausus azon szerencsétlen, kit feláldoznak; ha tudta volna, hogy Lausus maga lépett barátja helyére, és hogy ő maga az, ki viaskodik.

Lausus fél meztelen, lebocsátott hajjal, de bátor tekintettel lép elő; a' megtámadás kezdődik; Laususnak egyetlen egy oltalma fegyvere, 's paizsa volt. A' balvélekedéstől elragadtatott Mezentius csak azt gondolá, hogy ő a' bűnös Phanort látja. Vére csendes maradott, érzése nem indult meg; a' harag és boszúállás minden más érzést elnyomott, 's meg se gondolá, hogy tulajdon fiját tette-ki veszedelemre. Zsarnoki örömmel nézte, hogy az oroszlán dühössége fokokként nevededik. Lausus nyugtalanul ingerli a' vadat, és kényszeríti a' küzdésre. Ő közelget, az oroszlán neki ugrik, Lausus kikerüli. Háromszor rohant reá a' dühös állat kítátott torokkal, és Lausus háromszor kerülte-ki gyilkoló fogait.

Azon pillanatban megtudja Phanor, mi történik. Oda fut, a' népen keresztül tör, 's harsogva kiált: „Szünj-meg Mezentius! szabadítsd-meg fiadat: Lausus az, a' ki harczol!“ Mezentius körül tekint, 's megismeri a' feléje közelítő Phanort. „Ó istenek, mit látok? emberek segitsetek; rohanjatok a' színhelyre, ragadjátok-ki gyermekemet a' halál körmeiből!“ — Lausus neve hallására Lidi érzéketlenül esett a' játék-szín lépesője felé; szive reszketett, szeme homályosodott. Mezentius csak fiját nézi, ki elkerülhetlen veszedelemben forog. Ezer kezek hijába fegyverkeznek-fel oltalmára; a' rettenetes vad, mi előtt segítségére mehetnének, elnyelte volna. De hihetetlen csuda, 's véletlen szerencse! — Lausus, midőn a' dühös állat reá rohanását kikerülte, halálos szurást ejtett rajta, és a' kardot, mellyel fel volt fegyverkezve, párologva huzta-ki az oroszlán szívéből. Leroskad ez, és vérebe feredve ömleszté habzó száján felforrott véréét. A' közös jaj most tapsolássá vált, és a' nép öröm-zajjal közelített az epekedő Mezentiushoz. Az ezen zaj által életre hozott Lidi Lausust látja Mezentius lábainál, egyik kezében véres tört, másikban pedig a' drága

's hiv Phanort tartván. — „Én vagyok a' bünös, — szöll apjahoz — én magam vagyok a' bünös. Phanor vétke az enyim volt, kötelességem vala azért meglakolni, én kényszerítém őt arra, hogy a' tömlöczöt elhagyja, mert különben ott áldoztam volna fel magamat. Én élek, 's életemet neki köszönhetem, és ha kedves még fiad előtted, annak életét csak neki köszönd. De ha boszúállásod még nincs kielégítve, életünk kezében vagyon, áldozz-fel együtt minket; együtt akarunk elveszni; mert ez szívünknek fogadása!“ Lidi reszketett ezen beszédre, Mezentius szemeit könnyek fedezék. A' zsarnoknak kegyetlensége nem állhatott ellent ön érzésének. A' természet szava, és a' lélek-ismeret mardosása elolták a' szerelemfélést és boszúállást. Sok ideig mozdulatlan és néma maradt, nyugtalan mozgással nézi a' körül levő tárgyakat; tekintetében türhetlenség, zavarodás, szerelem, megvetés, harag és szánakozás küzdöttek egymással. — Minden reszketé a' zsarnok körül. — Lausus, Phanor, Lidi, számtalan sokaság, félelemmel várták legelső szavát. Utóbb diadalmaskodott az erény, és a' harag hirtelen szelidségre változott. Mezentius magát fíjának karjai közé vetvén: „Igen — így szöll — megbocsájtok néked, és barátodnak is. Éljetek, szeressétek egymást! De egy áldásom még hátra van, mire érdemes lettél. Fogadd-el tehát — mond erőltetve — fogadd-el kezeit élted reményének, ezen ajándékot, mellyet éltednél drágábbnak tartván bátorságod által tőlem elragadtál; te vagy egyedül, ki azt tulajdonoddá tehetted. Schnell Károly.

N É P I S M E R T E T É S.

P ü n k ö s t i n é p - s z o k á s.

Minden nemzetnek vannak különös, tulajdonképpen nemzeti, valamint minden tájnak ugy nevezett táj-szokásai. — Némellyek ezek közül nagy dolgok, vagy nagyobb emberek emlékére még az ősz-korból — mint történeti adatokkal bizonyíttatik — mások pedig a' hit némelly ágazatainak emlékére évenként innepeltetnek. Ilyen Szeged városában és a' közeli catholicus helyeken a' p ü n k ö s t i k i r á l y s á g, vagy is p ü n k ö s t i l e á n y o k. Mikor, vagy ki által nyerték legelső létüket ezen királynék, azt tapogatásim után se tudhattam-ki; annyi még is bizonyos, hogy a' pünköstnek, vagy is azon napnak, mellyen a' szent lélek ajándékai

tüzes nyelvek formájában az apostolokra szállottak, emlékezetére tűnnek elő. — A' mint az illyes leányoknak száma 4 vagy legfeljebb 6-ra megyen, úgy verseik, és énekeik is különfélék; de maga a' forma leginkább minden helyeken egy. Az olvasó közönségnek kedvéért egy ollyat irok itt le, melly 6 leányokból állott. — Ebédnél ültünk éppen, midőn a' kérdéses leányok megjelenvén 's illyen szavakkal: szabad e' pünkösti királyokat járnunk hozzánk bejövén, engedelmet kértek. — Mi mulatságunkra 's némelly idegeneknek ujság-vágyjok kielégítésére ebbeli kérésöket meg nem tagadtuk. — Hat leányok tiszta fehér nyak-kendővel, olyan ing-vállal, és köténnyel, fejeken virág-koszorú, jobbjukban lilium-levelek, 's párosan öszve fogódzva (leg idősbik 12, legfiatalabbik 7 esztendősz lehetett) illyen képpen játszák szerepeiket. — Jobbjokban levő lilium leveleket lógázva minden mesterség 's bizonyos mérték nélküli hangon, de még is érthetőleg, imigy énekeltek mindnyájan:

Megjelent a' pünköst napja
Mellyet Krisztus ígért vala
Midőn mene mennyországba
Mindenek láttára.

A' pünköstnek jeles napján
Szent lélek Istent küldötte
Megerősíteni szívöket
Az apostoloknak.

Tüzes nyelveknek szóllása
Ugy mint szeleknek zugása
Leszállott az ő fejekre
Nagy hirtelenséggel.

Ezen ének után előre lépett a' leányok legidősbike, és szinte zöld liliumát lógázva imigy énekelte:

Minekünk adattassék szent lélek malasztja,
Mellytől árnyékoztaték a' szüzek virága,
Midőn ötet Gabriel üdvözölve áldta,
'S testbe öltözött ígét keblébe fogadta.
Szüz anyától született Krisztus istállóban,
Kint, és halált szenvedve jutott koporsóba,
És magát megjelentvén feltámadásában
Tanítványi láttára mene mennyországba.
Pünköst napján szent lelkét Isten elküldötte,
Az apostolok szívét megerősítette,
És szent ígét azok lelkébe öntötte.
Hét féle ajándékot akkoron vevének,
Hogy minden nyavalyákat által élhessenek,
A' szenvedés óráján el ne csüggedjenek,
Hanem mindent Istenért jó szívvel türjenek.

Ez után a' 2-dik leányka lépett elő, és azon képpen for-
gatván kezét nem énekelt, hanem ezen verseket mondá-el:

Ó te örökkéig pirosló szép rózsza,
Kit az égi dongó ámbár megmardosa,
Vérével megmosa mindeneknek ura,
Hogy légy hazas társa. —

3-dik leány verse azon képpen elő adva:

Egy kis fehérségben tulajdon Istenség:
Hiszlek, hogy jelen vagy, ó te drága szentség
Szentséges Istennek csudálatos volta
Ádámnak vétkéért maga fíját adta.
Kelj-fel ur Istennek választott serege
Feltetszett már néked egek fényessége.

4-ik leány versei:

Én gyenge rózsácska vagyok,
Ezt szavaimból halljátok,
Fris éjszaka járok
Édes szülőimnek kellemes kertjében
Ugy kinyiltam én is, mint viola szépen. —

5-dik leány versei:

Légyen földeteken gyümölcs, bor, és búza,
Az új Messiásnak kibimbódzott ága,
Juda nemzetségnek királyi pálczája,
'S király-koronája.
Az Isten áldása szálljon ezen házra
Mint régenten szállott az apostolokra.

6-dik leány versei:

Ezt királynénak nevezik; fehér fátyol fedi-el képét, 's leg-
inkább a' legfiatalabbik szokott lenni, és ettől még mindig
ezen verseket hallottam:

Én kicsinyke vagyok,
Nagyot nem szólhatok

De még is Istennek dicséretet mondok.

Ezek után egyik kilép a' többiek közül, 's a' királynéhoz
ezen verseket mondja:

A' Karsai rózsza kihajlott az utra
Szedje-fel királyné arany koszorúba.

Végre párosan öszve ölelkezve, és lassú táncz-forgás kö-
zött imig énekelnek. —

Mi van ma, mi van ma, piros pünköst napja,
Holnap lesz, holnap lesz a' második napja
Andreas
Bokrétás

Feleséges jó tánczos
Jól megfogd, jól megfogd a' lovad kantárát,
Hogy el ne tipossa, tapossa a' pünkösti rózsát.

Ez után megajándékozta ismét párosan elmennek.
Miskolczy István.

J E L E S M O N D Á S.

Zivataros indulatok.

Haj! a' végzet zivatarán
Ugy kavarg mint forgó szél
Az indulat, midőn a' vagy
Mindent nyer, és semmit vél.

Az érzések tengerébe
Ha sebtén rohan a' sziv,
Olly kemény szirtbe csapódik,
Mellyel soha meg nem viv,

Ha eminnen kétség várja,
Amonnan az öröm árja
Boritja-el kebeled,
Menedéked hol leled!

Balla.

S z e r e l e m viszont-tisztelés nélkül festék-máz olaj nélkül.
Hó, eső, fergeteg korán lemossák azt. F á y András.

A' h á z a s s á g gyakran valóságos hideglelés: öszvekelés előtt
fázás, benne forróság, utána fejfájás. U g y a n a z.

A p h o r i s m á k E r d é l y b ő l. Ha szerencsésen akarsz áte-
vezni az élet veszélyes tengerén, 's vigan kiszállni a' partra, szél-
től hányatva ne engedd magad bátorságotól megfosztatni. Férj-
fias erény legyen eveződ, remény horgonyod: ezek biztosan szá-
razra vezérlenek majd a' veszélyek közül.

Semmit se kell sem igen reményleni sem igen félni itt alatt
a' földön, 's a' szerencse, mennyire az embert érheti, fel van lel-
ve: minthogy ez magától az irigységtől is némán tiszteltetve állan-
dóan senki számára se virágzik. ifj. T h o r o c z k a y László.

K Ü L Ö N F É L E.

Tűz hegy O w a i h i s z i g e t é n. Owaihin, a' Sandwich szí-
getek legnagyobbikán, hol, a' mint tudva van, Cook halálát
lelte, egy tűzokádó hegy, Kiranea, taláztatik, mellynek kitörései
a' tartományt távol-közel pusztítja 's csak az a' szerencse, hogy
kitörései ritkán történnek-meg. A' még nagyobb részint pogány
lakosok ezen kitöréseket P e l i n e k a' tűz istenasszonya haragjá-
nak tulajdonítják, 's őt különféle áldozatokkal kívánják engesz-
telní, és a' többi közt gyermekek által is, kik a' hegy torkába
vettetnek, a' missionariusoknak minden iparkodása mellett is, kik
ez előítéletnek egyre ellenszegülnek. A' mit azonban sem ész-okok,
sem alapos előadások 's megczáfolások véghez nem vihettek, az
végre egy asszonymnak okossága által, kinek neve K a p i o l a n i,
's ki a' keresztény vallásra tért, sikeresült a' legközelebbi tűz-ki-
törésnél. Ezen hős asszony, hogy földijeit azon áldozatoktól víz-
sza tartoztassa, ön maga ajálkozott, hogy a' hegy torkolatjába sze-
mélyesen leszáll, 's megmutatja, hogy a' rettentő Peli csak agy-
csuda 's képzelet legyen, és az igaz Isten soha se kívánja, hogy
őt ártatlanok véraldozatjával engeszteljék. Hasztalan törekedtek
rokonai 's barátjai feltett szándékáról őt visszatartoztatni; hasz-
talan fenyegették a' babonások Peli istenasszony rettentő haragjá-
val, mert ő bátran leszállott a' hegybe; egy vesszőt tartva a' csicsér-
gő láva-parázsba mintegy előidéze Pelit, 's ismét sértetlen visszajött
a' rettegett Pelit csufolván 's kaczagván; és mondhatni, hogy az-
óta Peli igen sokat vesztett pártjából. — Azon hős tettek közt,
mellyeket a' történet az asszonyokról fentartott; méltán foglal he-
lyet ezen még félig vad asszonymnak igazán bajnoki tette.

K é r d ő r e j t v é n y.

- 1) Mellyik állatnak nő szárnya a' tűzben?
- 2) Mért keresi nőjét a' férjfi, nem pedig megfordítva?
- 3) Mi fogy mindig, ha nő?

K ő r ö s y László.

Előbbi rejtvény: S z e r e l e m.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. T r a t t n e r - K á r o l y i, uri utsza 612.